

Література

1. Бех І. Д. Духовні цінності в розвитку особистості. *Педагогіка і психологія*. 1997. №1. С.124-129. 2. Горошкіна О.М., Попова Л. О. Сучасний урок української мови: від планування до проведення. Харків: Вид. група «Основ», 2010. 111 с. 3. *Методика* навчання української мови в середніх освітніх закладах/ Колектив авторів за редакцією М. І. Пентилюк. Київ: Ленвіт, 2004. 400 с. 4. Пчілка Олена. «Годі діточки вам спати»: Вірші. Оповідання. Казки. Фольклорні записи. Для дошкільного та молодшого віку. Київ: Веселка. 1991. 333 с.

Ліліана Прокопенко,

к.пед.н., доцент

кафедри української філології

і методики навчання фахових дисциплін

Університету Ушинського

Олена Тельвак,

здобувач вищої освіти 2 року навчання

за другим (магістерським) рівнем

історико-філологічного факультету

Університету Ушинського

РОБОЧИЙ ЗОШИТ ЯК ДИДАКТИЧНИЙ ЗАСІБ ОПТИМІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ

У статті актуалізовано проблему створення сучасного дидактичного засобу, який активізує навчальний процес, сприяє формуванню компетентностей, тобто відповідає вимогам, які висувається до сучасних освітніх засобів. Розглянуто основні підходи до визначення змісту і структури робочого зошита як дидактичного засобу організації навчально-пізнавальної діяльності студентів.

Ключові слова: сучасний дидактичний засіб, робочий зошит, структура робочого зошита.

The article highlights the problem of creating a modern didactic tool that activates the educational process, promotes the formation of competencies, ie meets the requirements for modern educational tools. The main approaches to determining the content and structure of the workbook as a didactic tool for organizing the educational and cognitive activities of students are considered.

Key words: modern didactic tool, workbook, structure of workbook.

Постановка проблеми. Створення інформаційно-освітнього середовища, що включає різноманітні дидактичні засоби як у друкованому, так і в електронному вигляді – один з основних напрямів діяльності викладача та умова успішної організації навчально-пізнавальної діяльності студента. Створення викладачем власних навчально-методичних посібників з навчальної

дисципліни (або професійного модуля) дозволяє оптимізувати роботу студентів на заняттях різних видів (лекціях, практичних заняттях, семінарах та ін.), зокрема: мати можливість логічно викладати матеріал, відстежувати причинно-наслідкові зв'язки предмета; формувати основи знань для наступного переходу від навчально-пізнавальної та навчально-практичної діяльності до професійної діяльності; реалізувати принцип випереджального навчання; реалізувати власний досвід, педагогічний стиль, який апробований і позитивно зарекомендував себе та авторські методики [5].

Одним з таких предметно-знакових засобів навчання, що отримав останнім часом загальне визнання у викладачів та студентів, є робочий зошит з друкованою основою. Як зазначає А. М. Лікарчук [3], такий навчальний посібник забезпечує реалізацію особистісно орієнтованого та компетентісного підходів до навчання студентів та сприяє формуванню навчально-пізнавальних та загально інтелектуальних умінь, що, зокрема, підкреслює актуальність порушеної теми.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання створення та використання робочих зошитів у навчальному процесі вивчали такі дослідники, як Н. Є. Ерганова, А. М. Лікарчук, Л. І. Нечволод, О. А. Нільсон, Н. Г. Преображенська, О. А. Привалова, І. Е. Унт. Ідея застосування робочих зошитів, за словами І. Г. Майорової [4], не є новою в методиці навчання. Їх періодично розробляли з окремих навчальних предметів, епізодично використовували на заняттях у загальноосвітній та професійній школах, а потім на довгі роки забували. Наразі загальні соціально-економічні перетворення, що торкнулися сфери освіти, спричинили, зокрема, активне розроблення сучасних робочих зошитів, побудованих на принципах індивідуалізації та діалогізації освіти.

Мета статті полягає в аналізі дидактичних особливостей змісту та структури робочих зошитів із друкованою основою як сучасних засобів навчання.

Виклад основного матеріалу. У науково-методичній літературі сучасний підручник потрактовують як системоутворювальний елемент відкритого інформаційного освітнього середовища, що забезпечує можливість зміни традиційного лінійного навчання на нелінійне, комбінування різних форм та засобів навчання тощо. Створення та робота з такими навчальними виданнями вимагає від авторів абсолютно нового підходу до побудови як змісту навчального матеріалу, так і до процесу навчання, тому є ефективним інструментом освітнього процесу з погляду наукових, педагогічних, дидактичних та методичних вимог.

Ціла плеяда дослідників-педагогів вважає, що робочий зошит з друкованою основою є абсолютно новим варіантом навчального посібника, що відповідає вимогам сучасного дидактичного засобу, й поява якого у вищій школі є бажаною та перспективною [3]. Здебільшого такий дидактичний засіб є певним «симбіозом» робочих матеріалів до тем курсу, практичних робіт та завдань для самостійної як аудиторної, так і позааудиторної роботи студентів. Мета робочого зошита – активізувати навчально-пізнавальну діяльність учнів і

забезпечити поопераційне формування розумових процесів. У Держстандарті України 3017:2015 «Інформація та документація. Видання. Основні види. Терміни та визначення понять» робочі зошити мають характеристику: навчальне видання, яке містить особливий дидактичний матеріал і сприяє самостійній роботі учня під час засвоєння навчального предмета [1]. Науковці (С. Самикіна, І. Упатова) підкреслюють, що для створення робочих зошитів необхідно дотримуватися таких умов, як: поєднання словесної і наочної інформації; диференціація і індивідуалізація завдань; спрямованість на розвиток загальнонавчальних умінь; урахування психофізичних відмінностей між студентами [8].

Саме ж змістовне наповнення робочого зошита, за І. Г. Майоровою, може складатись з:

- організаційно-мотиваційного блоку (тема, очікувані результати);
- блоку засвоєння теоретичних положень (подається у вигляді структурно-логічних схем, систематизованих або порівняльних таблиць, опорних конспектів, опорних сигналів, моделей, графіків тощо);
- блоку набуття вмінь та навичок (задачі, вправи та завдання різних видів та рівнів складності, у тому числі евристичні та творчі);
- блоку контролю та корекції знань та вмінь (контрольні питання та (або) тести);
- блоку додаткових матеріалів (перелік питань до іспиту, критерії оцінювання навчальних досягнень з дисципліни, тематика творчих робіт та інше) [4, с. 12–15].

Водночас, композиційна побудова робочого зошита може змінюватись, що обумовлено: замислом автора, змістом предмета, що вивчається; характером управління пізнавальною діяльністю студентів; умовами навчання; вихідним рівнем підготовленості та віковими особливостями студентів; творчими здібностями педагога тощо [6].

Аналіз досліджень, присвячених зазначеній проблемі, свідчить, що в навчальній практиці робочі зошити розрізняють за призначенням. У вищій школі використовують окремо робочі зошити для лекційних занять, практичних (графічних) робіт, лабораторних робіт, самостійної роботи, контрольних і творчих робіт, а також поліфункціональні зошити (робочі зошити для декількох видів робіт) [4; 8].

Технологія роботи з робочим зошитом під час лекційних занять обумовлює специфіку організації навчально-пізнавальної діяльності студентів. Більшість дослідників мету застосування робочих зошитів для лекційних занять вбачає у допомозі студентові в опануванні великого обсягу навчальної та наукової інформації, що і визначає їх завдання:

- 1) попереднє ознайомлення з проблематикою лекції;
- 2) ознайомлення з основними поняттями і визначеннями, які розглядаються на лекції;
- 3) синхронне конспектування лекції; (посібника) в асинхронному режимі [7].

Для реалізації зазначених завдань робочий зошит для лекційних занять може мати таку структуру: тема лекції; план лекції або перелік основних теоретичних та прикладних проблем лекції, ключові слова; розділ для конспектування, який може містити складні ілюстрації, схеми, таблиці, довідкову інформацію; місця для доповнення конспекту під час роботи з рекомендованою літературою; розділ для відповідей на запитання, що ставляться на лекції; місце для виконання вправ на закріплення лекційного матеріалу; глосарій (словник основних термінів та понять). Таким чином, використання робочих зошитів на лекціях (у тому числі з використанням електронних презентацій) сприяє закріпленню нових знань, розвиває творче мислення, активізує роботу на лекційних заняттях, підводить їх до критичного аналізу отриманої інформації. Водночас робочий зошит повинен використовуватися на лекції як додатковий засіб, а не як основний канал педагогічної комунікації, тобто навчальна діяльність студента на лекції не має зводитися лише до заповнення сторінок робочого зошита.

Висновки. Отже, розв'язанню проблеми формування професійної компетентності майбутніх фахівців може сприяти впровадження робочих зошитів із друкованою основою на різних етапах навчання. Робочий зошит як інноваційний компонент системи засобів навчання покликаний озброїти учнів і викладачів раціональними прийомами роботи з навчальним матеріалом. Основні переваги робочого зошита очевидні – це наймобільніший жанр навчальної літератури, відкрита система, що передбачає постійне змістове і методичне збагачення, поновлення. Загальними вимогами до створення робочого зошита є врахування психолого-педагогічних закономірностей організації навчального процесу, зміст навчального матеріалу, процеси формування предметних, загальнонавчальних та інтелектуальних умінь студентів. Загалом підвищення ефективності навчання через використання в навчальному процесі робочих зошитів досягається за умов активного залучення студентів до пізнавальної діяльності, занурення в процес сприйняття, усвідомлення, інтерпретації і аналізу інформації, формулювання припущень і висновків, перевірки результатів своєї роботи з установкою на інтерактивність.

Література

1. *Інформація та документація*. Видання. Основні види. Терміни та визначення : ДСТУ 3017:2015. Чинний від 2016. 01-01. Київ, 1995.
2. *Квитко Е. А.* Методические рекомендации по разработке рабочей тетради по учебной дисциплине (профессиональному модулю): методические рекомендации для преподавателей. Коркино, ГБПОУ «КГСТ», 2018.
3. *Лікарчук А. М.* Навчальні завдання у зошитах з друкованою основою. *Педагогіка і психологія професійної освіти*. 2001. № 4. С. 11–18.
4. *Майорова І. Г.* Визначення та класифікація робочих зошитів. *Вісник післядипломної освіти*. 2011. № 4 (17). С. 78–85
5. *Мусієнко В. М.* Педагогічні аспекти викладання дисциплін у виші із залученням інтерактивних технологій. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vsna_vet_2014_1_61.
6. *Мысь Е. А.* Как написать методические материалы для обучающихся. Методические рекомендации для

преподавателей. URL: <http://nsportal.ru/>. – 19.12.2013. 7. Риженко С. С. Про досвід використання мультимедійних технологій у навчальному процесі (у ВНЗ). URL: <http://lineyka.inf.ua/articles/001/>. 8. Упатова І. П. Робочі зошити як засіб і спосіб підвищення ефективності навчального процесу у ВНЗ. *Наукові записки кафедри педагогіки*. 2011. Вип. 26. С. 163–170.

Ірина Радонич,
здобувач вищої освіти 4 року навчання
за першим (бакалаврським) рівнем
філологічного факультету
Одеського національного університету
імені І. І. Мечникова

Науковий керівник: д.філол.н., проф. Н. В. Кутуза

РЕАЛІЗАЦІЯ «ЯКІРНОЇ» СТРАТЕГІЇ У СЛОГАНАХ КОМЕРЦІЙНОЇ РЕКЛАМИ 2020–2021 РОКІВ

Статтю присвячено аналізу слоганів комерційної реклами у впливовому аспекті. Схарактеризовано стратегію «якоріння», що визначено як техніку нейролінгвістичного програмування. Виокремлено основні типи «якорів» у слоганах сучасної української реклами. Увагу зосереджено на позитивних тактиках реалізації стратегії «якоріння».

Ключові слова: реклама, слоган, мовленнєвий вплив, стратегія, тактика, «якоріння».

The article is devoted to the analysis of slogans of commercial advertising in an influential aspect. The strategy of "anchoring", which is defined as a technique of neurolinguistic programming, is characterized. The main types of "anchors" in the slogans of modern Ukrainian advertising are highlighted. The focus is on positive tactics for implementing the "anchoring" strategy.

Key words: advertising, slogan, speech influence, strategy, tactics, "anchoring".

Постановка проблеми та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Сучасний рекламний ринок перенасичений рекламними повідомленнями різного характеру, до того ж загальне не дуже позитивне ставлення до реклами, яка відзначається надмірною нав'язливістю, спричиняють відторгнення таких повідомлень. Тому рекламисти стикаються зі складними завданнями: у який спосіб диференціювати товар чи послугу серед інших подібних, які ефективні засоби обрати, щоб не лише привернути та утримати увагу на рекламованому товарі, довести необхідність його придбання, а й зробити його запам'ятовуваним з метою подальшого придбання. У такому разі вміння постановки «якорів» набуває неабиякої ваги, проте вдалість застосовуваної цієї стратегії можна перевірити переважно двома шляхами: кількістю продажів товару, що може характеризуватися як посттестування рекламного повідомлення, та експериментально, що відповідає предтестуванню і